

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**İKİNCİ BÖLÜM
KARAR****ÖMER FARUK İLHAN BAŞVURUSU**

Başvuru Numarası	: 2016/12115
Karar Tarihi	: 21/7/2020
Başkan	: Kadir ÖZKAYA
Üyeler	: Engin YILDIRIM Celal Mümtaz AKINCI Yıldız SEFERİNOĞLU Basri BAĞCI
Raportör	: Mustafa İlhan ÖZTÜRK
Başvurucu	: Ömer Faruk İLHAN
Vekili	: Av. Hasan OYMAK

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, yerel bir gazetede yayımlanan röportajda sarf edilen sözler nedeniyle şeref ve itibar hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 1/7/2016 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

5. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:
6. Başvurucu, çeşitli ilçelerde kaymakamlık yaptıktan sonra Bitlis vali yardımcılığı görevindeyken istifa etmiştir. Başvuru tarihinde ise Afyonkarahisar'a bağlı İhsaniye ilçesinde kaymakam olarak görev yapmaktadır. Başvurucu aynı zamanda Mavi Hayat İstihdam Derneği (Dernek) isimli bir derneğin başkanlığını yürütmektedir. H.Ü. ise başvuru tarihinde Adalet ve Kalkınma Partisi Afyonkarahisar milletvekilidir.
7. Röportajın yapıldığı tarihlerde başvurusunun milletvekillerine, İhsaniye ilçesine bağlı Döğer belde halkı ile belde belediye başkanına hakaret ettiği ve başkanlığını yürüttüğü derneğe görevini kötüye kullanarak çıkar sağladığına ilişkin iddialar bölge kamuoyu gündemini meşgul etmiştir.

8. Anılan iddialar üzerine başvuru hakkında İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu tarafından 12/12/2011 tarihinde yapılan disiplin soruşturması sonucunda "*disiplin işlemi yapılmasına gerek olmadığına*" karar verilmiştir.

9. Yerel bir televizyon kanalında konuyla ilgili olarak H.Ü. ile röportaj yapılmıştır. Yerel bir gazete olan Kocatepe gazetesinin 25/11/2011 tarihli internet sayfasındaki yayınında söz konusu röportaj ile ilgili olarak "[Ü.den] *Vali ve Kaymakam'a Yaylım Ateşi*", 5/12/2011 tarihli yayınında ise "[Ü.den] *Yaylım Ateşine Devam*" başlıklı haberler yapılmıştır.

10. Haber içeriğinde H.Ü. başvuruçunun başkanlığını yaptığı Derneğin faaliyetleri nedeniyle komik duruma düştüğüne, kendisini devletle özdeşleştirdiğine, devlet imkânlarını köttüye kullandığına, polis ve jandarmaya talimat verip özel olarak hedef gösterdiği araçlara ceza kesilmesini sağladığına, ilçenin tanınmış iş adamlarından birini tehdit ettiğine ve ilçe halkına hakaret ettiğine dair başvuru hakkında beyanlarda bulunmuştur. 25/11/2011 tarihli röportaja ilişkin olarak "[Ü.den] *Vali ve Kaymakam'a Yaylım Ateşi*" başlıklı haberin ilgili kısmında şu ifadeler yer almıştır:

"Gündemi değerlendiren AK Parti Milletvekili [H.Ü.] İhsaniye Kaymakamı Ömer Faruk İlhan'ın yönetim tarzını ağır ifadelerle eleştirirken, valinin durumla yeterince ilgilenmediğini de dile getirdi.

Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) Afyonkarahisar Milletvekili [H.Ü.] TBMM'deki 9 metrekairelik odasında Kocatepe Gazetesi muhabiri [B.A.ya] çarpıcı açıklamalarda bulundu. Milletvekili [H.Ü.], yürütülen çalışmalar ve rahatsızlık duyduğu konular hakkındaki düşüncelerinden söz etti.

Kaymakama ciddi itham

Milletvekili [H.Ü.], İhsaniye Kaymakamı Ömer Faruk İlhan'ın çok kötü idaresinden dolayı oradaki işlerin sıkıntıda olduğunu öne sürdü. Kaymakam Ö. Faruk İlhan'ın şahsından kaynaklanan sorunların devlet gücünü kendisinde görmesi ile kendisini devletle özdeşleştirdiğini ileri süren [H.Ü.] şunları söyledi: 'Bunun sıkıntısını yaşıyoruz. Devletin organlarını çok kötü kullanıyor. Bir şeyler yapayım derken de maalesef olumsuz tesirlerini gördük. Mesela jandarmaya, polise talimat veriyor. Özel olarak hedef gösterdiği araçlara ceza kestiriyor. Polis de jandarma da kimse bir şey diyemiyor. Şikayetler geldi. Vali'ye de yansıtık, Bakanlığa da yansıtık. Soruşturmaları bitmek üzere. Bir tanesini örnek vereyim. Frigyum diye bir taşıyıcılar kooperatifi kurdu. Döğer, İhsaniye ve Gazlıgöl kooperatiflerini fesh ettiğini söylüyor. Kaymakamın ne böyle bir yetkisi ne de böyle bir görevi var. Böyle bir kooperatif kurulmadığı halde. Döğer araçlarının İhsaniye içinden yolcu almalarını yasaklamış. Bunlardan en uç örneği veriyorum. Döğer dolmuşçusu bir vatandaşım hükümet konağı önünden geçerken el kaldırdığı babasını alıyor. Polis bunu 1,5 saat bekletiyor. Şoför ağlıyor deli oluyor. Yolcunun babası olduğunu, para almadığını öz babasını taşıdığını anlatmaya çalışmış. Gazlıgöl Belediye Meclisi durak yerlerini tespit etmiş. İhsaniyelilere beğendiğiniz yerde durun diyor. Gazlıgöl Belediye Başkanı da istenilen yerde durulamayacağını söylüyor. Yazılan cezalar üzerine Belediye Başkanına soruşturma açıyor.'

'Vali de yeterince ilgilenmedi'

Milletvekili [H.Ü.], İhsaniye Kaymakamı Ömer Faruk İlhan'ın Afyonkarahisar'ın en tanınmış iş adamlarından birisini tehdit ettiğini iddia etti. İsmi açıklamak istemediği işadamına Kaymakam İlhan'ın adam göndererek bölgede iş yapmayacağı yönünde tehditlerde bulunduğunu ileri süren [H.Ü.] şunları söyledi: 'Tehditten sonra adama 40 küsur

milyar ceza yazdırıyor. Jandarmaya talimat veriyor. Jandarma sabah saat 06.00'da nöbete çıkıyor yoldan çıkan her aracı değil sadece o firmanın araçlarını kontrol ediyor. Onlar da jandarmaya takılmamak için adam koyduruyorlar. Bu seferde jandarma onları girdikleri ara yollardan bularak tartıya kantara çıkarıyor. İşte böyle şeyler maalesef duyduk. Bu konular Sayın Vali'ye iletildiğinde kendilerinin yeteri kadar ilgilenmediği sonucuna vardık. Soruşturma açtı ondan sonra bunlar genel hükümlere yönelik dedi. Bu Kaymakam daha da hızlı ileri gidiyor. Belediye Meclisi'nden Emre Gölü kenarına yer istiyor. Milli Emlak'ın görüş sorduğu Döğer Belediyesi hayır dediği için Döğer Belediyesi ile uğraşmaya başlıyor. Belediye Meclis üyelerinin meşruluklarının olmadığından, onların bu işi yapamayacaklarından söz ediyor. Geri dönüyor siz Yahudi zihniyetlisiniz diyor. Yahudisiniz diyor. Onlarda yasal yetkileri kullandıklarını söylüyorlar. Bu sefer dönüyor Ankara'da ki entel dantel yasa koyucular böyle yasa yapıyorlar bizim de canımızı sıkıp işlerimize engel oluyorlar diyor. Bunları duyunca şikayet edin bu ülkenin savcıları var dedik. Adamlar şikayet ettiler. Bu sefer tüm şikayetçilere jandarma polis göndermek suretiyle bakkal ise kişi ona kontrol, tarımla uğraşan bir kişi ise hayvan tersini niye oraya attın deniliyor. Tehdit ediyor yüz milyarlık dava açacağım diyor. Vatandaşlar gidiyor korkudan şikayetlerini geri alıyorlar.'

'İşadamına tabanca gösterdi'

İhsaniye Kaymakamı Ö. Faruk İlhan'ın işadamlarını da korkuttuğunu öne süren Milletvekili [H.Ü.], Kaymakam İlhan'ın bir termal tesisi mühürleyip sahibinin hayatını çökerttiğini söyledi. 'Sayın Kaymakam şunu atlıyor. Orada gelişen ekonomiyi bir iki tanesini ürküterek bütün Afyon'un ekonomisini çökerttiğinin farkında değil. Bu arkadaşı da maalesef Sayın Vali çok iyi falan diyerek birilerince yanlış bilgilendirilip kolluyor. Biz bunu da çözdük. Anladık ki bu durum Vali'den kaynaklanıyor. Bir Kaymakam bir işadamlarının iş yerine gidip tabanca gösterebilir mi? Böyle bir edepsizlik olabilir mi? Bundan eminim. Gazeteci arkadaşlardan bir tanesi de buna tanık. Tanık olan o kişiye bu sorulabilir. Tabancasını şak diye çıkarıp ortaya koyuyor. Bu edepsizliktir, bir de bunun üzerine tabancasını boşaltmış. Nezaketsiz bu adam. Bu adamın yaptığı sadece işadamlarıyla sınırlı değil. Üniversiteye yüksek lisansa gelmiş. Kaymakamlık makam aracıyla araya girmiş. Orada çalışanlara, öğretim üyelerine falan siyah gözlükleri takmış üniversitedekilerde rahatsız olmuşlar. Bu adam hakkında yeterince dosya toparlandı. Beyefendi ile bire bir konuşmadım. Araya gazeteci arkadaşlar girdi. Gazeteciye dedim sen onun avukatı mısın? Milleti dinliyorum buyursun gelsin onu da dinleyeyim.' dedi.

'Koşu bandını devlet töreniyle açıyor'

Kaymakam Ö. Faruk İlhan'ın kendisinde biriken dosyasının kabarık olduğunu anlatan Milletvekili [H.Ü.], bu nedenle dinleyecek bir şey kalmadığını belirtti. Kaymakam İlhan'ın, Ankara'da Mavi Hayat isminde bir derneğin Başkanı olduğunu dile getiren Milletvekili [H.Ü.]; 'Bu dernek marifetiyle bir şeyler yapmaya çalışıyor. Komedisi eğer internette duruyorsa bakılıns mavihayat.org adresidir. Daha önce Kaymakamlık yaptığı yerde bir tane koşu bandı açmış. Spor tesisi kurdum diye. Koşu bandında kravatlı halde koşuyor, adamları da yanında esas duruşta bekliyor. Yahu biz koşu bandını Afyon'da evlerimize koyduk. Bizim her yerimiz koşu bandı fimes. Şehir içinde de dışında da. Bu adam bir koşu bandını almayı devlet töreniyle açabilecek kadar komik durumlara düşen bir arkadaş. İstihdam sağlıyorum diye. Akınca bu arkadaş bu derneğe hazine arazilerini istiyor. Emre gölü kenarında ki 60 bin 20 bin küsurlük yerleri derneğine orman kurma amacıyla isti-yor. Belediye Meclisi de niye Mavi Hayat Derneğine kurmak istiyorsunuz diye karşı çıkıyor. Ayazın'de İl Özel İdaresi'nin Ayazini Beledyesine tahsis edilen yeri Belediye'den tahsis ettiriyor. Sonra bu yanlış oldu diyerek tahsisi iptal ettiriyor. Mahalli İdareler Birliğine tahsis ettiriyor. Birlik Başkanı da kendisi ya ihaleye çıkıyor. Çok komik bir fiyata aynı tesisi Mavi Hayat

Derneğine kiralyıyor. Ben burada istihdam kursu açacağım diye. Altı aydır bir tane kurs açmadı. Biz olayı orta yere çıkarınca Mavi Hayat Derneği çalışmalarını Afyon'dan çekti. Burada da adamları var. Ben personelle görüştüm ertesi gün buraya geldi. Buradan haber uçurdular. Gitti orada açıklama yaptı dernek faaliyeti çekildi diye. Daha bitmedi derneğe Kayıhan'dan 200 bin metrekairelik yer istiyor. Bunların kayıtları var. Resmî başvuruları var. Süt alanı olmadığı için alamıyor. Derneği kaymakamlıkla eş tutmuş. Kaymakamlık gücünü kullanarak maalesef bizim İhsaniye İGM üyemiz, İlçe Başkanımız da Mavi Hayat Derneğini kaymakamlık zannetmişler.' diye konuştu.

'Vali'nin tutumu yetersiz'

Kaymakam İlhan'ın termal yatırımcıları tehdit edip haraç aldığı, haraç verdiklerini iddia eden kişilerin korkudan suç duyurusunda bulunmadıklarını söyleyen Milletvekili [H.Ü.]; 'Sayın Bakanım bunu açığa almazsanız insanlar korkar ve şikayet edemezler dedim. İnsanların şikayetlerini geri çektiriyor. Herkesin malı mülkü var. Devletin gücünü çok kötü kullanıyor. Bunları Sayın Vali'ye anlatmamıza rağmen Sayın Vali ilgisiz duruyor. Allah sonunu hayır etsin. Siz termal turizm yatırım birliği kuruyorsunuz ve Gazlıgöl'ü almıyorsunuz, var mı böyle bir şey? Gazlıgöl'ün olmadığı yerde İhsaniye'de termal yatırım kurabilir misiniz? Turizm Birliğinde Ayazini'nin ne işi var? Karacahmet'in ne işi var? Sıcak su var Karacaahmet'te. Sen orada Yaylabağı ve Gazlıgöl'ü alacaksın. İl Özel İradesini Sayın Vali ona devretmiş. Böyle bir şey var mı ya? Dünyanın neresinde görülmüş ayıp bir şey. Maalesef bunları Sayın Vali'nin yetersiz kalan tutumu yüzünden yaşıyoruz.' "

- 5/12/2011 tarihli röportaja ilişkin olarak "[Ü.den] Yayılım Ateşine Devam" başlıklı haberin ilgili kısmında şu ifadeler yer almıştır:

"Karahisar TV'de yayınlanan 'Yerel Gündem' programına konuk olan AK Parti Milletvekili [H.Ü.] gündeme ilişkin soruları cevapladı. İhsaniye ilçesinde yaşanan son gelişmeleri değerlendiren [H.Ü.], İhsaniye Kaymakamı Ömer Faruk İlhan'a yönelik eleştirilerini sürdürdü.

'Devletin gücü, yanlış kullanılıyor'

Geçtiğimiz günlerde basına yansıyan İhsaniye Kaymakamı ile ilgili açıklamaların tamamen doğru olduğunun altını çizen [H.Ü.], o bölgeden gelen şikayetler ve yaptıkları incelemeler sonucu Kaymakam Ömer Faruk İlhan'ın devletin gücünü yanlış kullandığını gördüklerini söyledi.

Kaymakam'ın Afyon'u 'değneksiz köy' sandığını belirten [H.Ü.], Kaymakam'ın kapattığı kuyuların zaten kapalı kör kuyular olduğunu ifade etti. Hiç kimse ile şahsi bir problemi olmadığını söyleyen [H.Ü.] 'Kaymakama karşı bir husumetim yok. Ama işlerin yürütmemesinin de birilerinin söylemesi lazım' dedi. [H.Ü.], gazeteniz Kocatepe'de çıkan yazıların hepsinin kendisine ait olduğunu ve bunların içinin boş olmadığını, yetkililere konunun iletildiğini, ancak bir işlem yapılmadığı için düşüncelerini kamuoyuyla paylaştığını söyledi. Kaymakam İlhan'ın MP 5 silahla bir domuzun üstüne basarken çekilen fotoğraflarına tepki gösteren [H.Ü.], 'Devlete ait bir silahla domuzun üzerine ayağını koyarak fotoğraf çektiriyor ve ben silah kullanmayı bilmem ben vurmam diyorum. Madem sen vurmam neden ayağını basıyorsun. Silah kullanmayı bilmem di-yorsun MP 5 ile ne işin var? Başka şeyler daha var fakat özel hayata girdiği için sınırlı tutuyorum. Eleştirilerimi kamu gücünü kullanması ile sınırlı tutuyorum' dedi.

'Nezakat sınırları aşıldı'

Bir iş adamına silah gösterme olayına da değinen [H.Ü.], 'Bu konuya bir gazeteci arkadaşımız tanık ama ismi vermeyeceğim. Kendisi çıksın söylesin. Seni vururum şeklinde değil fakat nezaket sınırlarını aşan bir şe-kilden bahsediyorum. Bir Kaymakama bu yakışmaz. Devlet adına oradasınız ve bu gücü kullanıyorsunuz. Diyelim ki yeri geldi lavaboya gedeceksiniz. Silahınızı çıkarmanız gerekiyor belinizden. Bunun usulü çıkarırken kimseyi rahatsız etmeyecek bir şekilde yavaşça olmalı. Herkese göstere göstere, doldur boşalt yaparak çekmeceye koyuyorsanız. Bunun nezaket ile bir ilgisi yoktur' diye konuştu. Bu mevzunun üzerine çok da fazla gidilmemesi gerektiğini söyleyen [H.Ü.], tehdit olayının da kişinin algılaması ile de ilgili olduğunu belirtti.

'Çarpıcı iddialar var'

Bütün talebinin kamu yetkilerinin kullanılması ile ilgili olduğunu belirten [H.Ü.], şunları söyledi: 'Hiç kimsenin özel hayatı beni ilgilendirmiyor. Fakat devlet size bir kamu yetkisi vermişse, size bir makam tahsis ettiyse, emrinize asayışı sağlamanı diye kolluk kuvveti de vermiş ise, bu olanakları özel olarak kullanamazsınız' dedi.

[H.Ü.] 'Kaymakamın demedim dediği bir olayı anlatayım. Entel dantel, geri zekalı kanun yapıncılar demiş. Türk Ceza Kanunu'na göre bir suçtur. TBMM'nin manevi şahsiyetine bir hakarettir. Kaldı ki itiraz ettiği konu da şu; Emre Gölü kenarında ki bir araziyi Mavi Hayat Derneği'ne istiyor Milli Emlak Kurumu'ndan. genelge gereğince ilgili belediye meclisi Döğ'er'e soruluyor ve olumsuz cevap alıyor. Bu olaydan dolayı Döğ'erlilere geri zekalı, meclis gayri meşru diyor. Genelgeyi TBMM çıkartmaz. Sayın Kaymakam bütün bunları bilebilecek bir pozisyonadadır. Döğ'er belediye meclisi hayır diyor ve Kaymakam başlıyor baskıya. Duyularıma göre, yazılı ve yeminli beyanları var bu iddiaların. 'Öküzünüz, Yahudisiniz, entel dantel bu kanun koyucular böyle kanun yaparak işimizi zorlaştırıyor' diyor. Halbuki Milli Emlak Genel Müdürlüğü'nün genelgelerine TBMM yazmaz. Bütün Türkiye'de uygulanan sistem budur. Anlamıyorum bu işi vakti zamanında neden bu kadar büyütmüş Sayın Kaymakam. Buna benzer onlarca olay var.'

'Dosya Valilik'e gönderildi'

Kaymakamın jeotermal kuyuları kapattığı için üzeri-ne gelindiğini iddia etmesinin doğru olmadığını belirten [H.Ü.] şöyle dedi: 'Kör kuyuları kapatmış, komik bir durum. Kör kuyu kapatılır mı? Kapatsan ne olur kapatmasan ne olur. Adı üzerinde kör kuyu. İş yaptığını zannediyor arkadaş. Bir daha söylüyorum, kamu gücünü yanlış ve hukuksuz kullanmasına karşıyım. Bu mevzuları içeren dosya bizzat İçişleri Bakanına iletilti. Dosya incelenip buradaki vali-liğe gönderildi' dedi.

'237 bin oyu niye aldım'

Av partisinde çekilen fotoğrafların ayyuka çıkmasına da değinen AK Parti Milletvekili [H.Ü.], 'Bir ortamda 3 vali ile birlikte sohbetle bu konu açıldı ve bir Afyonlu olarak utandım. Bir Kaymakam bir pazar günü sertifikası vardır ava gider, buna bir şey demiyorum. Fakat MP5 ile olmaz. Avlanma kanununa göre yasak. Hadi oldu diyelim bari konuşma. Ben vurmadım başkası vurdu dedi. Madem başkası vurdu, peki neden başkasını vurduğu ava ayağını basarsın. Sana koskoca bir ilçeyi, koskoca bir bütçeyi teslim etmişiz. Bu kadar basit mi başkasının vurduğu domuz ile poz vermek? 21. Yüzyıla gelmişiz. Böyle bir kaymakam istemiyoruz.'

[H.Ü.] şöyle konuştu: '237 bin oyu niye aldım ben. Bu millete ne söyleyeceğim. Babasını hükümet konağından dolmuşa bindiren adamı 1.5 saat ağılatmaya hakkı yok bu Kaymakamın. Kapısına gelen muhtarları saatlerce bekletmeye hakkı yok. Babamın oğlu olsa bile yok. Böyle çok ciddi iddiaları ciddiye almayan bir idari makama karşı da fikir beyan etmek zorundayım. Sınirlerimiz falan aldırmadık ne yaptığımızı biliyoruz. Ölü bir kuyu

rekreasyon yapıyor Gazlıgöl Belediyesi. Su çekmiyor ama ısıtmada kullandığı suyu oraya rekreasyon ediyor. Bu aslında jeotermal için yapılması gereken işlem. Gelip bunu kapatmanın ne alemi var. Ne yapıyorsun sen? Yapılan sondajlarda su çıkmamış, yakındaki yere sondaj yapmış su çıkmış. Su çıkmayan yerleri kapattım diyerek basını çağırdı oraya. Başkasının vurduğu domuzun üzerine ayağını basıp MP5 göstererek şov yaptığı gibi bu şovu'da yaptı. Kaçak kuyuları kapatıyorum diye.'

'Komuyu Başbakan'a taşıyım'

Konunun yakın takipçisi olduğumu kaydeden [H.Ü.], sözlerini şöyle noktalandı: 'Ben bu olayı Sayın Başbakana da taşıyım. Sayın Cumhurbaşkanına da taşıyım. Bu iş bu kadar basit değil. Bu memleket öyle Ömer Faruk İlhan'ın değneksiz gezeceği yer değil. Bu memleketin vekilleri var, insanları var, sevenleri var. Öyle değneksiz gezilmez. Sen nasıl oluyor da özel firmanın araçlarını takip ettirerek sabahın 06.00'sında ceza yazdırıyorsun. Kral mısın Kaymakam Ömer Faruk İlhan. Jandarma senin babanın mirasçısı falan değil. Yapılan yanlışları söylemek zorundayız. Hiç kızmayacaksınız gücenmeyeceksiniz. Eğer beceremi-yorsanız bırakıp gideceksiniz. Eğer miting yapacaksın geleceksin gireceksin siyasi partiye aday olacaksın karşılıklı miting yapacağız. Bu kadar basit yani. Eğer siyaset yapacaksın gelecek siyaset yapacaksın kardeşim. Ha bunu yaparken o lojmandan çıkacaksın. O arabadan ineceksin. O MP 5'i bırakacaksın. Benimle birlikte ceketinle geleceksin. Beraber yapacağız. Ha iş mi yapmak istiyorsun. Kuracaksın şirketini geleceksin termal yatırımcılarla aynı o yatırımcılar gibi sen de sıraya gireceksin. Ama devletin gücüne sırtını dayayarak iş yapamazsın.' "

11. Başvurucu, bu röportajda kişilik haklarına saldırıda bulunduğu iddiasıyla 1/10/2012 tarihinde Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesinde (Mahkeme) H.Ü. aleyhine manevi tazminat davası açmıştır.

12. Mahkeme 30/1/2014 tarihinde davanın reddine karar vermiştir. Mahkeme kararının gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"...Tüm deliller birlikte değerlendirildiğinde; somut olayda, Kocatepe gazetesinin 25/11/2011 tarihli yayınında [Ü.den] Vali ve Kaymakam'a yayılım ateşi, 05/12/2011 tarihli yayınında [Ü.den] yayılım ateşine devam' başlığı ile verilen yazı/haberde, davalı milletvekili tarafından davacı hakkında kullanılan söz ve ifadelerin, davacının idareci sıfatıyla yaptığı icraatlarının sert biçimde eleştirisi mahiyetinde olduğu, kişilik haklarına saldırı niteliği taşımadığı, ayrıca haber/yazıya konu bazı hususların idari inceleme ve soruşturmalara konu edildiği, bu şekilde hukuka aykırılığın söz konusu olmadığı anlaşıldığından, yerinde görülmeyen davanın reddine karar verilmiştir."

13. Karar, Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 10/12/2015 tarihli ilamı ile onanmış; karar düzeltme talebi 4/5/2016 tarihli kararı ile reddedilmiştir. Nihai karar başvurucuya 8/6/2016 tarihinde tebliğ edilmiştir.

14. Başvurucu 1/7/2016 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

15. İlgili ulusal ve uluslararası hukuk kurallarının yer aldığı kararlar için bkz. İlhan Cihaner (2), B. No: 2013/5574, 30/6/2014, Bekir Coşkun [GK], B. No: 2014/12151, 4/6/2015 ve Kemal Kılıçdaroğlu, B. No: 2014/1577, 25/10/2017.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

16. Mahkemenin 21/7/2020 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

17. Başvurucu; davalı tarafından kullanılan ifadelerin gerçek dışı bilgiler içerdiğini ve kişilik haklarına saldırı niteliğinde olduğunu, açtığı manevi tazminat davasının reddedilmesi nedeniyle Anayasa'nın 17. maddesinde tanımlanan şeref ve itibarın korunması hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

B. Değerlendirme

18. Anayasa'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" kenar başlıklı 17. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir."

19. Anayasa'nın "*Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti*" kenar başlıklı 26. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar..."

Bu hürriyetlerin kullanılması,... başkalarının şöhret veya haklarının,... korunması ... amaçlarıyla sınırlanabilir...

Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunla düzenlenir."

20. Anayasa'nın "*Basın hürriyeti*" kenar başlıklı 28. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Basın hürdür, sansür edilemez..."

Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır.

Basın hürriyetinin sınırlanmasında, Anayasanın 26 ve 27 nci maddeleri hükümleri uygulanır..."

1. Genel İlkeler

a. Bireyin Şeref ve İtibar Hakkının Korunmasında Devletin Pozitif Yükümlülüğü

21. Bireyin kişisel şeref ve itibarı, Anayasa'nın 17. maddesinde yer alan *manevi varlık* kapsamında yer almaktadır. Devletin bireyin manevi varlığının bir parçası olan kişisel şeref ve itibarına üçüncü kişilerin saldırılarını önlemek şeklinde pozitif yükümlülüğü bulunmaktadır (*Adnan Oktar (3)*, B. No: 2013/1123, 2/10/2013, § 33). Şeref ve itibar

yönelik olarak basın ve yayın yolu ile yapılan saldırılara karşı bireyin korunmaması hâlinde Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrası ihlal edilmiş olabilir (*Kadir Sağdıç* [GK], B. No: 2013/6617, 8/4/2015, § 36; *İlhan Cihaner* (2), § 42).

22. Bununla birlikte Anayasa Mahkemesi, kamuoyunca tanınan kişilerin ve kamusal yetki kullanan görevlilerin gördükleri işlev nedeniyle daha fazla eleştiriye katılmak durumunda olduklarını ve bunlara yönelik eleştirinin sınırlarının çok daha geniş olduğunu her zaman vurgulamıştır (*Nilgün Halloran*, B. No: 2012/1184, 16/7/2014, § 45; *İlhan Cihaner*(2), § 82; *Önder Balıkcı*, B. No: 2014/6009, 15/2/2017, § 42).

b. Demokratik Toplum Düzeninin Bir Gereği Olarak İfade Özgürlüğü

23. Anayasa Mahkemesi Anayasa'nın 26. maddesinde yer alan ifade özgürlüğünün demokratik bir toplumun zorunlu temellerinden olduğunu, toplumun ilerlemesi ve her bireyin gelişmesi için gerekli temel şartlardan birini oluşturduğunu daha önce pek çok kez ifade etmiştir (*Mehmet Ali Aydın* [GK], B. No: 2013/9343, 4/6/2015, § 69; *Bekir Coşkun*, §§ 34-36). Bu bağlamda ifade özgürlüğü herkes için geçerlidir ve demokrasinin işleyişi için yaşamsal önemdedir (*Bekir Coşkun*, §§ 34-36).

c. Çatışan Haklar Arasında Dengeleme

24. Anayasa Mahkemesi benzer başvurularda, başvuru Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasında koruma altına alınan şeref ve itibar hakkı ile şikâyet konusu ifadelerin sahibi davalının Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğü arasında adil bir dengenin gözetilip gözetilmediğini değerlendirmektedir (*Nilgün Halloran*, §§ 27, 41, 52; *Ergün Poyraz* (2) [GK], B. No: 2013/8503, 27/10/2015, § 49; *İlhan Cihaner* (2), § 49; *Kemal Kılıçdaroğlu*, §§ 56-58). Bu, soyut bir değerlendirme değildir.

25. Çatışan haklar arasında dengeleme yapılabilmesi için mevcut olaya uygulanabilecek olan kriterlerden bazıları şu şekilde sayılabilir:

i. Başvuru konusu ifadelerde kamu yararı bulunup bulunmadığı ve ifadelerin genel yarara ilişkin bir tartışmaya katkı sağlayıp sağlamadığı

ii. Toplumsal ilginin varlığı ve konunun güncel olup olmadığı

iii. Başvuru konusu ifadelerin kim tarafından dile getirildiği

iv. Hedef alınan kişinin kim olduğu, ünlülük derecesi ve ilgili kişinin önceki davranışları

v. Kamuoyu ile diğer kişilerin kullanılan ifadeler karşısında sahip oldukları hakların ağırlığı (*Hasan Yeşildağ*, B. No: 2015/2653, 12/12/2018, § 24)

26. Anayasa Mahkemesi, başvurunun koşullarına göre bazıları yukarıda sayılan kriterlerin gerektiği gibi değerlendirilip değerlendirilmediğini denetler (*Nilgün Halloran*, § 44; *Ergün Poyraz* (2), § 56; *Kadir Sağdıç*, §§ 58-66; *İlhan Cihaner* (2), §§ 66-73). Bunun için başvurucuya yönelik ifadelerin -bağlamından kopartılmaksızın- olayın bütünselliği

içinde değerlendirilmesi gerekir (*Nilgün Halloran*, § 52; *Önder Balıkcı*, § 45). Başvurucunun kişisel itibarın korunmasını isteme hakkının gereksiz olarak veya Anayasa Mahkemesince ortaya konulan kriterleri karşılamayan bir gerekçe ile korunmaması Anayasa'nın 17. maddesini ihlal edecektir.

2. İlkelerin Olaya Uygulanması

27. Başvurucu, röportajın yayımlandığı tarihte İhsaniye ilçe kaymakamıdır. Yürütmekte olduğu idari faaliyetler nedeniyle aynı bölgede milletvekili olan davalının eleştirilerinin hedefi olmuştur. Başvurucu, kamusal görev üstlenmiş bulunan bir kaymakam olduğu için kabul edilebilir eleştiri sınırları sade bir birey ile karşılaştırıldığında daha geniştir. Kamu görevlilerinin tasarrufları ile ilgili eleştirilere daha fazla tolerans göstermeleri gerekir.

28. Kamu kurumlarının eylem ve işlemleri o ülkede ya da bölgede yaşayan tüm insanları etkileyebilecek potansiyele sahiptir. Bu itibarla kamu görevlilerinin eylemlerini ve ihmallerini sıkı bir denetime tabi tutarak vatandaşların karar alma süreçlerine katkıda bulunmak demokratik bir toplumun olmazsa olmaz hoşgörüsünün gerekleridir. Bu bağlamda, açıklanan bir düşüncenin salt ağır olması, bu şekilde yetkililerin sert biçimde eleştirilmesi, düşüncelerin keskin bir dil kullanılarak ifade edilmesi hatta tek tarafı, çelişkili ve subjektif olması ifade özgürlüğünün koruma kapsamından yararlanmayacağı anlamına gelmez (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. *Ali Suat Ertosun* (7), B. No: 2014/1416, 15/10/2015, § 36; *Zübeyde Fusun Üstel ve diğerleri* [GK], B. No: 2018/17635, 26/7/2019, § 128, 129; *Nilgün Halloran*, § 45; *İlhan Cihaner* (2), § 82).

29. Davalı milletvekili, mahallî bir gazeteye röportaj vererek seçmenlerinin kendisine ulaştırdıkları şikâyetleri ve kendi görüşlerini kamuoyu ile paylaşmış; seçim bölgesindeki üst düzey kamu görevlileri olan kaymakam ve valinin vatandaşların yakınmalara neden olan uygulamalarını sert biçimde eleştirmiştir. Başvuruya konu röportaj, olayların bütünü ışığında Anayasa Mahkemesince dikkatli bir şekilde ele alınmıştır.

30. Davalı milletvekilinin temsil ettiği bölgenin güncel sorunları hakkında görüş bildirip kamuoyunu bilgilendirmesi hatta abartılı eleştirilerde bulunması tabiidir. Seçmenlerini temsil eden, onların taleplerini, endişelerini ve düşüncelerini politik alana aktaran ve çıkarlarını savunan seçilmiş kişiler için ifade özgürlüğünün özellikle değerli olduğu açıktır. Anayasa Mahkemesi pek çok kararında ifade özgürlüğünün bir dereceye kadar abartıya hatta kısıktırmaya izin verecek şekilde geniş yorumlanması gerektiğini kabul etmiştir (*Ali Suat Ertosun*, B. No: 2013/1047, 15/4/2015, § 66; *Zübeyde Fusun Üstel ve diğerleri*, § 102).

31. Söz konusu röportajın yayımlandığı tarihte başvurucu ile ilgili iddiaların bölge kamuoyunda tartışılıyor olması (bkz. § 7), röportajın yerel bir gazetede yayımlanması, başvurucu ve davalının konuları birlikte değerlendirildiğinde röportajın kamusal faydası yüksek bir tartışmaya katkı sunduğunda kuşku bulunmamaktadır. Ayrıca sarf edilen şikâyet konusu sözlerin kullanıldığı bağlam da dikkate alındığında hakaret niteliğinde olmadığı, eleştiri amacıyla sarf edildiği ortadadır.

32. Öte yandan hakkında ileri sürülen iddiaların bir kısmı ile ilgili olarak başvurucunun disiplin soruşturması geçirmiş olması da gözönünde bulundurulduğunda söz konusu iddiaların olgusal bir temeli bulunmaktadır.

33. Anayasa Mahkemesi bireysel başvuru incelemesinde bireylerin anayasal hakları ihlal edilmediği sürece derece mahkemelerinin dava konusu olguları değerlendirmesine ve hukuku yorumlamasına müdahalede bulunmaz (*Önder Balıkcı*, § 47; *Hacı Boğatekin (2)*, B. No: 2014/12162, 21/11/2017, § 49). Somut olayda Mahkeme, davalının ifade özgürlüğü ile başvuru hakkının şeref ve itibar hakkı arasında bir denge kurma işlemi yapmıştır. Mahkeme, söz ve ifadelerin başvuru hakkının idareci sıfatıyla yaptığı icraatlarının sert biçimde eleştirisi mahiyetinde olduğu, olgusal temelinin bulunduğu, bu nedenle iftira niteliğinde olmadığı, hakaret içermediği ve ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

34. Yukarıdaki değerlendirmelerin tamamı ve yargı mercilerinin farklı çıkarları dengelerken sahip oldukları takdir payları da dikkate alındığında somut olayda devletin başvuru hakkının şeref ve itibar hakkı bağlamındaki pozitif yükümlülüklerine aykırı davranmadığı değerlendirilmiştir.

35. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 48. maddesinin (2) numaralı fıkrasında açıkça dayanaktan yoksun başvuruların Anayasa Mahkemesince kabul edilemezliğine karar verilebileceği belirtilmiştir. Bu bağlamda bir ihlal bulunmadığı açık olan başvurular açıkça dayanaktan yoksun kabul edilebilir (*Hikmet Balabanoğlu*, B. No: 2012/1334, 17/9/2013, § 24).

36. Açıklanan gerekçelerle başvuru konusu olayda şeref ve itibar hakkının ihlal edilmediği açık olduğundan başvurunun *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Şeref ve itibar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Yargılama giderlerinin başvuru üzerinde BIRAKILMASINA 21/7/2020 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Basri BAĞCI